

ATENEU ARENYENC

Número: 103 / desembre 2023 / any XL

PERE MATAS MORA

Ateneista des que tenia 16 anys. Un exemple de fidelitat.

**"El meu pare i el meu
avi varen ser socis
tota la vida"**

A PUNT D'ENCETAR EL 2024

Lluís Montmany i Pau – President de l'Ateneu

Benvolguts socis i sòcies:

Som ben a prop ja del final d'aquest any i és arribat el moment de fer un ràpid balanç de les coses que s'han anat desenvolupant a l'Ateneu durant aquests dotze mesos que ara ja s'acaben.

Evidentment, estic i estem contents del que hem fet durant aquest 2023. Ara bé: dispenso de massa poc espai aquí al Butlletí com per poder esplaïar-me detallant totes les activitats que hem dut a terme -culturals, lúdiques, esportives i d'esbarjo-, així com tampoc en tinc prou per esmentar els projectes que tenim en estudi i que esperem poder realitzar. Però sí que, resumint-t'ho en poques paraules, voldria destacar dos fets que ens fan sentir molt satisfets d'aquest exercici: hem ampliat l'oferta d'activitats dintre les possibilitats econòmiques de què disposem i, en conseqüència, hem augmentat considerablement el nombre d'associats. Una cosa va lligada a l'altra.

Del balanç detallat de totes les activitats, dels projectes de futur, així com de la informació econòmica, us en posarem al corrent el ja proper **28 de gener**, data en la qual convocarem la **l'Assemblea General Ordinària**. Em plau, en aquest sentit, recordar que l'Assemblea és l'òrgan més important de l'entitat i és on, a banda de donar tota mena d'explicacions, escoltarem i prendrem nota de les propostes que ens feu arribar.

Ja sabeu, a més, que en un altre apartat d'aquest Butlletí, i d'una manera resumida, es detalla el que hem fet aquests darrers mesos així com tot allò que tenim previst de fer durant aquestes festes nadalenques i en dates properes.

Però aprofito aquesta publicació, justament ara que estem a punt d'encetar l'any 2024, per parlar d'un fet que considero cabdal en la història de l'Ateneu i d'Arenys: el 9 de setembre que ve celebrarem el 140è aniversari de la fundació de l'Ateneu, i em sembla que ens hem de sentir molt cofois i orgullosos del fet que allò que uns quants arenenyencs van fundar l'any 1884, avui després de les diverses etapes i fets ocorreguts al llarg d'aquest període tingui més vida que mai i sigui un referent important per a la vila d'Arenys de Mar. I crec que no només no

ho podem passar per alt, sinó que hem de donar-hi la rellevància i el reconeixement que, potser sense ésser-ne del tot conscients, realment es mereix. No pot ser només una celebració ateneïsta, ha de ser una celebració molt més àmplia: de tot el poble, m'atreviria a dir! Perquè s'ha de reconèixer que durant aquests 140 anys l'Ateneu, representat per tots els socis i sòcies que n'han format i en formen part, ha estat - i és - l'àgora i el far de la major part dels actes socials i culturals de la vila. La història d'Arenys durant aquest darrer segle i mig no es pot entendre sense la petja que l'Ateneu hi ha deixat en tot moment. Sí, perquè l'Ateneu Arenenyenc ha estat la gran bandera del teixit associatiu i el pilar cultural i social de la vila i, a més, garant de vetllar per la nostra llengua, la cultura popular i les tradicions, tant les d'aquí mateix, arenyenques, com les de país, Catalunya.

Per això volem que aquest 2024 sigui any d'aniversari, de reconeixement i de reivindicació. I també el moment de començar a pensar i potser comprometre'ns tots, Ateneu, Ajuntament i institucions provincials de com rehabilitar un edifici que després de 140 anys d'haver-se construït continua al peu del canó tot i la falta que hi fa una necessària restauració i modernització.

I, com que som a les portes de Nadal i Cap d'Any, des d'aquest editorial, en nom meu i en el de tota la junta que m'acompanya, volem desitjar-vos a tots vosaltres i familiars un BON NADAL I UN FELIÇ ANY 2024.

SUMARI

Editorial	pàg. 2
Entrevista	pàg. 3
Miscel·lania	pàg. 4
Cultura	pàg. 5
Formació	pàg. 6
Les Seccions	pàg. 7
Espai del soci	pàg. 8-11
El caliu de la cuina	pàg. 12

PUBLICACIÓ QUADRIMESTRAL

EDITA: Ateneu Arenenyenc - Fundat a l'any 1884 - FOTOGRAFIES: Arxiu Ateneu
Carrer Josep Anselm Clavé, 20-22 · 08350 Arenys de Mar, Barcelona
Tel. 937.958.336 i 646.345.388 · Web: www.ateneuarenenyenc.com
Entitat registrada a la Generalitat de Catalunya amb el núm. 1243
LLEI4/2008 del 24 d'abril de les entitats sense ànim de lucre
IMPRESSIÓ, DISSENY I MAQUETACIÓ: Impremta Anfruns SL

En Pere Matas i Mora, forma part d'una antiga saga de socis de l'Ateneu. El seu pare i el seu avi han estat socis tota la via, i ell ho és des de l'any 1946. Emprenedor i treballador incansable, acompanyat de la seva esposa Maria Eulàlia, ha continuat i millorat els negocis del pare i ha dedicat la seva vida a la família i al treball.

PERE MATAS I MORA

El segon soci més antic de l'Ateneu

Avui ens ve molt de gust xerrar una estoneta amb un dels socis més antics de l'Ateneu, en Pere Matas i Mora, que té 93 anys. L'acompanya la seva filla Assumpció.

Bon dia Pere, gràcies per venir. Ets un dels Socis més antics de l'Entitat, concretament el segon. Si et va bé et farem unes preguntes per a la nostra revista. Si? doncs comencem

Quan i com et vas fer Soci?

Doncs va ser l'any 1946, quan tenia 16 anys. A casa eren de l'Ateneu des de sempre, quasi des del principi. El meu pare, en Pere Matas Oms i el meu avi, en varen ser socis tota la vida. Va ser el pare qui va voler que de ben jove jo també me'n fes soci. La mare, Maria Mora Galangau, tenia un negoci de puntes de coixí i també feien caixes de núvia que venien fins i tot a Alemanya.

A què et vares dedicar?

Amb 12 anys ja ajudava el meu pare, i amb 17 anava a Tordera i a Sant Celoni a comprar bestiar i patates als pagesos, sobretot als de Pineda. Tenia porcs, que comprava petits, i els portava a cases de pagès. També tenia dos ramats d'ovelles i venia vi, begudes i llet a tots els hotels d'Arenys. L'any 1953 vaig comprar l'antiga Torre de Defensa que hi ha al Carrer Ample amb l'idea de fer-hi pisos. El propietari hi volia fer un cine, però no va poder perquè no li van vendre les casses del darrere.

Però els pisos que vares comprar l'any 1953 es varen construir no fa pas gaire, oi?

Si, no em deixaven tocar res, és un edifici protegit, es deia que hi havia un pas subterrani que anava fins la torre de Can Cabirol i que d'allà continuava fins a la torre del carrer d'Avall. Vàrem excavar fins a 20 metres i no es va trobar res. Finalment, l'any 1990, després de molts entrebancs, vàrem aconseguir el permís per fer-hi els pisos.

A quina escola vares anar?

De molt petit a l'Escola Montessori al Rial de Sa Clavella, després a la de la senyoreta Maria Lluïsa, i als Hermanus. Vaig plegar del col·legi als 12 anys. Quan ja treballava, de tant en tant anava al col·legi del senyor Cinto Arxer.

Que recordes de l'Ateneu?

“Les noies anaven acompanyades de la seva mare o d'algun familiar i es posaven a baix, al voltant de la pista de ball, on els nois anàvem a demanar-los de ballar. Mentrestant, les mares pujaven al pis, a les llotges de dalt, per vigilar.”

Veníem amb els amics, en Fabregá, l'Alsina, en Pulido, en Biboles i en Salvador Espriu a jugar a billar. La mare d'en Vives, que era vídua, tenia cura del bar. Recordo que els diumenges hi venien els pagesos, aprofitaven per anar a la perruqueria i després anaven a l'Ateneu a “fer el vermut”.

Diumenges i festius veníem al ball; recordo que les noies anaven acompanyades de la seva mare o d'algun familiar i es posaven a baix, al voltant de la pista de ball, on anàvem a demanar-los de ballar. Les mares pujaven al pis, a les llotges de dalt, per vigilar.

Recordo especialment els balls de Carnaval, els de Dijous Gras... els concerts de Carnaval i de Nadal, els envelats i que la sala nova es va fer quan a la Junta hi havia en Garcia Layret, l'Aymerich. Aquells anys el ball era molt popular.

Continues venint a l'Ateneu?

No tant com temps enrere, però sí que hi vinc molts diumenges a esmorzar.

I ara quina vida fas?

Vaig una estona al despatx i miro papers, els fills fan tota la feina.

Hem passat una estona agradable escoltant vivències personals i també recordant l'Ateneu d'abans. Fins avui en Pere fa 77 anys que n'és soci. A ell i a la M. Eulàlia, la seva dona, els hem vist junts a les Assemblees i actes importants de l'Entitat. Gràcies per tot, Pere, ets un exemple de fidelitat que de tot cor t'agraïm.

I que per molts anys més!

El 1r d'octubre ha estat el tret de sortida de la temporada de cursos, balls, activitats culturals i esportives.

Aquests dos últims mesos hem tingut 4 sessions de Balls de saló, entre les quals ha destacat la de La Castanyada, sobretot si tenim en compte que unes 100 persones van gaudir de la música en directe del **Duet Mar i Cel**.

La secció de Cultura, commemorant el 50è aniversari de la mort de **Pau Casals**, ens va oferir una sessió de Cinema amb la pel·lícula "Pau, la força d'un silenci" i el 22/10 ens vam desplaçar al **Palau de la Música** per assistir a l'estrena de la versió orquestral "El Pessebre" de Pau Casals.

I, commemorant també els 100 anys de la mort de l'arquitecte **Lluís Domènech i Montaner**, vam fer una sortida a Reus, on vam visitar la casa Navàs i l'Institut Pere Mata, i el 4 de novembre ens vam desplaçar a Canet per visitar la casa on va viure, l'Ateneu del poble, la Casa Roura i el Cementiri.

Les darreres conferències presentades han estat la d'en **Pere Planells**, "L'Espiritualitat com a Videodocs, Videoclips"; en el marc de les Jornades Martinell, els arquitectes **Josep Badosa, Massimo Cova, Mireia Martín i Cèsar Ramírez** ens van oferir una taula rodona: Cèsar Martinell a Arenys de Mar, un llegat viu; el professor **Rafel Mollar**, una interessant conferència formativa sobre la Història de la Física Quàntica i a l'última del mes de novembre, l'Historiador de l'Arquitectura **Jaume Rosell Colomina**, ens va presentar *Estudis i reflexions sobre l'Hotel Internacional de Domènech i Montaner*.

Per primera vegada, a més, hem participat al programa "**Camins d'Ateneus**", que organitza la Federació d'Ateneus de Catalunya, tot fent un recorregut pels edificis més emblemàtics de la vila, començant pel Calisay, passant per l'Església, el Museu Marés de la Punta, l'Ateneu i, així, arribar, finalment, al Club de Pesca Mar Sport..

A l'espai d'Exposicions, hem tingut l'anomenada *Fruits i llavors*. Font de vida, de **Flora Catalana**; a continuació, el soci **Francesc Rossell** va exposar un conjunt de pintures amb el nom d'*Aquarel·les* i, el novembre, una mostra de recull fotogràfic dels 40 anys de la **Penya Apa Anem-hi!**

I encara, un any més, l'Ateneu ha participat a la **Mostra d'Entitats** amb les seccions de Sardanes i Diables on, a més a més, es podia jugar a escacs i a d'altres jocs de taula.

APROPEM LA CULTURA A L'ATENEU

Joana Asensio i Solaz - Vocal de la Secció de Cultura

I de cop ja tenim aquí el 2024 i us fem a mans la programació dels primers mesos de l'any.

Arenys de Mar és una població amb uns trets culturals i socials importants. L'Ateneu Arenyenc en forma part i ho vol fer de manera cabdal. Vol ser un espai de referència i vol ser una peça més del que representa la cultura aquí, al nostre poble.

La secció de Cultura, amb alguns socis col·laboradors i amb un treball conjunt i sempre obert a noves aportacions, hem confeccionat una programació variada d'acord amb el nostre equipament. Pot patir algun canvi, incorporació o suspensió d'actes per diferents motius, però que gira envers uns eixos que són:

■ CONFERÈNCIES, XERRADES I CICLES DE CONVERSES

En un temps on tota la informació passa pel món audiovisual i que representa el mitjà de cultura més consumit, nosaltres, però, encara busquem temàtiques d'actualitat i d'interès general que representin una motivació.

-El gener, **Carlota Pou**, productora executiva, ens parlarà de l'Animació 3D: de la idea a la pantalla, tot completant el cicle que ens vam plantejar el curs passat sobre els audiovisuals.

-**Montserrat Estarlich**, psicòloga, ens plantejarà reflexions i estratègies per al nostre dia a dia.

-Tal com vam fer amb la temàtica dels mitjans de comunicació, audiovisuals, de patrimoni, de divulgació musical...ara us oferim un altre cicle. Així, dins un «febrer sostenible», debatrem en relació a tot allò que podem fer nosaltres contra el Canvi Climàtic i com podem actuar amb responsabilitat sobre diversos aspectes del tot cabdals. Hi haurà tres sessions:

-*Petita biografia de la Terra.*

-*Abans feia més fred.*

-*Com pinta el futur.*

I totes tres a càrrec de **Marc Campeny**, doctor en Ciències de la Terra, qui, amb una mirada crítica, ens ho explicarà i establirà reflexions de com mitigar la petjada negativa amb què tots plegats contribuïm a malmetre el nostre entorn.

El març, dins aquesta mateixa temàtica, continuarem amb:

-*Aigua font de vida.*

I amb una nova conferència del Professor **Rafel Mollar**:

-*Física Relativista.*

■ EXPOSICIONS

- El mes de gener hi haurà la de mostra de resines titulada *GEMarts*, de **Gemma Ballesté**.

- El febrer, l'exposició serà a càrrec de les **Alumnes** de dibuix i pintura de l'Ateneu.

- El març, l'**AFA** ens presentarà unes imatges amb el títol de *SuperHerois*.

■ SORTIDES CULTURALS

Anem ampliant el nostre coneixement històric, artístic, arquitectònic, etc... sortint d'Arenys de Mar i visitant el país. De vegades amb una matinal i de vegades durant tot un dia.

Visites guiades a museus o a pobles i ciutats on val del tot la pena desplaçar-se.

■ MÚSICA

Continuem amb la **Primavera Musical** amb les tres sessions de divulgació musical d'en **Rafael Esteve**, que ens acostaran a grans clàssics. Un programa molt treballat, variat, triat amb molta cura i esperant que sigui del vostre gust.

Esperem que aquesta nova programació des de l'Ateneu ajudi a enriquir la vida cultural de l'entitat i alhora de la nostra vila. Us arribarà periòdicament a tots els socis. La podreu consultar al web de l'entitat. En farem ressò a l'agenda de l'Ajuntament i també mitjançant programes als plafons del carrer.

■ L'ATENEU ENS PORTA AL LICEU !

I no podem donar la benvinguda al 2024 sense oferir-vos el **Gran Concert de Cap d'Any** al Teatre del Liceu i poder gaudir així d'aquest fenomen musical.

Pot ser un regal perfecte per a aquest Nadal!

Gran Concert de Cap d'Any

AL TEATRE DEL LICEU

Amb l'**Strauss Festival Orchestra**

DILLUNS
1
GENER

Sortida del Calisay: 17:30h

Arribada aprox: 22:00h

Socis: 95€ | No socis: 100€

Inclou: Autocar, entrades a Platea i copa de cava.

Reserva de places: Secretaria de l'Ateneu.

INICI DE CURS MOLT SATISFACTORI!

Mireia Saurí i Fenoll - Coordinadora del curs

Ara que ens trobem al curs 2023/24, és un plaer compartir amb tots els socis de l'Ateneu els avenços i l'abundància de cursos que estem oferint aquest any.

Amb gran satisfacció, volem informar-vos que tenim un total de 396 inscrits a les nostres classes, gairebé 150 alumnes més que el curs 2018/19. Aquesta xifra reflecteix l'interès a l'hora de continuar formant-se i també la voluntat de fer-ho a l'Ateneu.

Per tal de donar-vos una visió més detallada de la diversitat dels nostres cursos, aquí us presentem un desglossament dels inscrits segons les àrees temàtiques:

Llengües i Lletres: Un impressionant 54% dels socis, és a dir, 216 persones, han optat per cursos relacionats amb llengües i lletres. Això demostra l'interès continu pel que fa a la literatura, les llengües estrangeres i altres aspectes de les Humanitats.

Ciències: Amb un 17% del total d'inscrits, que equival a 67 persones, la ciència està ben representada a l'Ateneu. És una prova de la curiositat i el desig de conèixer millor el món natural que ens envolta.

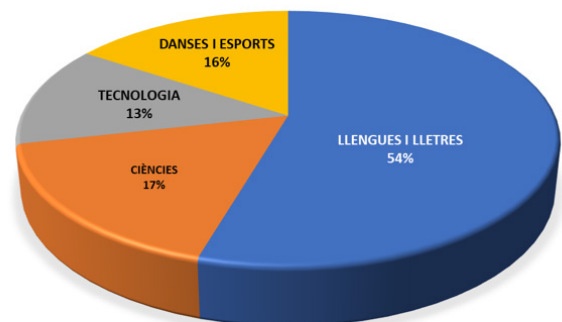
Tecnologia: Amb un 13% de participació, o sigui, 51 persones, la tecnologia és clarament un tema candent a l'Ateneu. Com més va més socis estan optant per aprofundir els seus coneixements sobre ordinadors, mòbils i fotografia, tot mostrant una gran adaptabilitat als canvis tecnològics.

Dances i Esports: Finalment, amb un 16% d'inscrits, que equival a 62 persones, la dansa i els esports continuen essent una opció popular per als nostres socis. L'energia i la vitalitat que aquests cursos aporten a la nostra comunitat és molt important.

Cal destacar que aquest any tenim la sort de comptar amb tres professores d'anglès que fan que l'aprenentatge d'aquesta llengua sigui una experiència enriquidora i efectiva. A més, volem avançar-vos que el curs d'italià està previst que comenci el mes de gener.

Gràcies a tots per la vostra dedicació i passió per l'aprenentatge. És el vostre compromís i entusiasme el que fa que l'Ateneu Arenyenc sigui un lloc tan especial. Esperem que continueu gaudint dels cursos i que continueu explorant nous horitzons de coneixement i creativitat.

ALUMNES PER TIPUS DE CURS

GA

GESTORIA ARENYS

Assessoria fiscal, comptable i jurídic-laboral
Assegurances
Gestió i direcció immobiliària
Administració de finques

Riera del Pare Fita 63-A
08350 Arenys de Mar
Telèfon 93 792 04 50
Fax 93 795 72 88

Tst
TROFEOS shopping TORNEOS

www.tstorneos.com
686 211 599
MEDALLES personalitzades,
COPES i RESINES econòmiques

SECCIONS DE L'ATENEU: BALL I BILLAR

Miquel Pera Garcia – Vocal de les seccions Ball i Billar

■ **Els balls de l'Ateneu** daten de 1884, al Café d'en Flos i el 1888 es va comprar el Casal del carrer Ample. A partir de 1939, després de la guerra civil, es va revitalitzar i es va començar a donar una importantíssima rellevància als envelats de Festa Major, als balls de societat, concerts i festes assenyalades que rivalitzaven, dins aquest camp, amb les que organitzava el Casino, l'etern rival. Els balls i concerts varen arribar a tenir una gran concurrència i el local es va fer petit.

El 1959 s'hi varen fer reformes amb una gran sala de ball quasi "majestuosa" per a l'època i on podien haver-hi concerts, representacions d'obres de teatre etc. Hi han passat les millors orquestres del país, així com els millors grups musicals del moment fent-hi concerts i sessions de ball, tant als envelats com a la sala mateixa.

Des de l'any 2013 tinc el gust d'encarregar-me de la programació del balls que es duen a terme a l'Ateneu.

Després d'uns anys on va anar davallant l'assistència de públic, vam procurar que tornés a agafar l'empenta que havia tingut abans, cosa aquesta que el 2019 havíem ja aconseguit. Malauradament, la maleïda pandèmia va fer que anés enrere tot allò que ja havíem aconseguit i ara mirem que tot plegat es reanimi tot procurant que ens visitin els millors grups, duets i solistes perquè els socis i públic en general pugueu gaudir d'unes magnífiques nits de ball.

ELS BALLS DE L'ATENEU

- DISSABTE, 2 DESEMBRE 2023
JOAN SIQUES
- DISSABTE, 9 DESEMBRE 2023
AL&MA DUET
- DIMARTS, 26 DESEMBRE 2023
CHUS I NURIA
Ball de tarda
- DIUMENGE, 31 DESEMBRE 2023
GRUP XANADU
Ball de Cap d'Any
- DISSABTE, 13 GENER 2024
DUET TXIC TO TXIC
- DISSABTE, 20 GENER 2024
DUET ZENIT
- DISSABTE, 10 DE FEBRER 2024
DUET ÀRIA
Ball de Carnaval

Sapigueu que **cada mes fem dos dissabtes de ball**, de vegades tres, i un de Swing. L'horari és de 2/4 de 10 fins a 1/4 d'1 de la nit.

A banda dels dissabtes, tingueu en compte que també fem els **balls de Cap d'Any, Carnaval (amb concurs de disfresses), el Ball de la Castanyada, Ball de tarda de Sant Esteve i la Festa de fi de temporada**. Igualment, hem recuperat aquest any 2023 l'entranyable Ball de tarda de Dilluns de Pasqua on, a més de ballar, podem assaborir la corresponent porció del pastís de mona.

Bé, a tots els qui us agrada ballar o escoltar i sentir bona música només em cal convidar-vos que us acosteu a la nostra entitat on, a més de passar-ho bé, podreu conèixer nous companys/es o retrobar vells coneguts. Tots plegats formen com la gran família dels dissabtes a la nit.

■ **La secció de billar** celebra durant l'any dos torneigs socials, un a les modalitats de lliure, quadre, banda i tres bandes amb diverses categories de jugadors, i un altre anomenat **Torneig Memorial Josep Verdú** on juguen tots contra tots. També juguem els **torneigs de la Festa Major de Sant Zenon, l'Interclubs de Sant Roc i, per Nadal, el Memorial Domingo Parra**.

La secció és oberta a tots els socis i sòcies a qui agradi el billar i tinguin ganes de jugar-hi.

Tenim una escola de billar on s'han apuntat unes quantes sòcies per tal de poder aprendre a jugar-hi. No cal dir que s'hi poden apuntar tots els socis que ho desitgin.

Fa unes quantes setmanes, *La Vanguardia* va fer una entrevista a dos jugadors de la secció. Ells són en "Patri" i en "Kiko", tots dos amb discapacitat visual, cosa que demostra les seves ganes de superació i que anima tothom que tingui una discapacitat a superar-se i tirar endavant amb la màxima normalitat possible. Molt bé per a tots dos.

"Kiko i Patri" jugant als Billars de l'Ateneu
(Foto publicada a La Vanguardia el 19/09/2023)

ARRELATS A LA TERRA

Xavier Febrer i Claveras

De ben segur que tots tenim aquell espai on ens agrada passar bones estones, ja sigui llegint, escoltant música o escrivint. Un entorn que cuidem i omplim amb tots aquells elements que d'alguna manera ens identifiquen o que necessitem per sentir-nos-hi a gust. I quan sortim de casa i passegem per la nostra vila, ens agrada trobar-la neta i endreçada, i ens molesta observar comportaments incívics que ni respecten les coses ni les persones. Perquè busquem trobar-nos-hi bé, també a l'espai comú que compartim amb els veïns, i el secret per aconseguir-ho és l'estimació i l'arrelament al territori que t'ha vist néixer o t'ha acollit.

Aquest incivisme que denunciem i ens fa mal està molt relacionat amb l'individualisme que impera a la nostra societat. Una societat poc solidària i despreocupada. Vivim massa pendents de la nostra situació econòmica, ja sigui personal o de país, i ens oblidem de la cultura i el coneixement, que són les principals disciplines que ens poden enriquir i ajudar a estimar la societat en què vivim.

La nostra vila és rica culturalment. Som hereus de belles tradicions que rememorem cada any gaudint d'un Sant Zenon, Sant Roc i Sant Joan, farcits d'activitats que al llarg dels anys hem anant conreant i ampliant, i són aquestes celebracions, i tot el pòsit cultural i de coneixement que podem anar adquirint, el que ens enriquirà com a poble i ens aportarà aquell sentiment de pertinença i arrelament i també, perquè no, d'aquella mica d'orgull que fa que estimem la terra i la respectem.

Vivim un temps complicat, amb molta gent descontenta, en bona part perquè no tenen resoltes les primeres necessitats, ja sigui habitatge, feina, estabilitat emocional. Tot això cal treballar-ho i hem de demanar a les nostres autoritats que vetllin perquè el present i el futur de tots tingui garantida aquesta estabilitat tan necessària per viure amb dignitat i construir una societat justa i equitativa. Hem de millorar la nostra economia, però no ens podem oblidar de la cultura i el coneixement. Qualsevol actuació que treballi per enriquir-nos culturalment segur que repercutirà en la nostra manera de ser i conviure en societat. D'aquí la importància de les iniciatives culturals i formatives de l'administració pública, sense oblidar-nos de la gran tasca que realitzen les entitats que conformen l'anomenat tercer sector. La seva contribució és bàsica per mantenir viva una societat que encara té moltes assignatures pendents.

La nostra societat és diversa. Una diversitat que ens aporta nous coneixements, disparitat de criteris, de maneres de pensar i actuar pels diferents orígens culturals, de llengua, de creences, de costums i tradicions. Tot això ens enriqueix, encara que no sempre s'entengui d'aquesta manera i ho considerem com obstacles per a la bona convivència. És un error. Però aquesta diversitat no ha de ser incompatible amb estimar l'entorn, la seva gent, els seus costums, les seves creences. Si no respectem l'espai que compartim, si no som capaços d'arrelar-nos al territori, la nostra vida no serà plenament feliç.

SALVADOR ESPRIU I LA PELL DE BRAU

Miquel Rubirola i Torrent

El dia 17 de maig de 1963 Salvador Espriu va adreçar una lletra al doctor Joan Colomines i Puig en la qual li deia: "Vaig escriure *La Pell de Brau*, entre altres raons, perquè no fos dit, repetint un pensament d'Ortega (allò que "solo mentes castellanas tienen capacidad adecuada para percibir el gran problema de una España unida"), que la perifèria no podia entendre la cèlebre Península en la seva complexa i profunda totalitat. Ara bé, crec – i cada dia ho veig més clar – que el diàleg amb Madrid és impossible. El Madrid d'ara, de demà i de sempre".

Les paraules d'Espriu que he recordat de la carta a Colomines foren escrites l'any 1963 després de la publicació l'any 1960 de *La Pell de Brau* i haurien de deixar clar, en primer lloc, que aquesta obra d'Espriu no pot ésser utilitzada, com ho es sovint des de fa molts anys, per uns i altres, amb superficialitat i en benefici d'una política de molt curta volada a favor de qualsevol tipus de diàleg amb Madrid.

Si no vaig errat, la demanda d'Espriu formulada l'any 1960 de "fer segurs els ponts del diàleg" comportava no només un intens prec per superar el drama de la guerra civil, sinó també una proposta d'organització de l'Estat i de les cultures ibèriques: la portuguesa, la castellana, la catalana, la basca i la gallega. Salvador Espriu prosseguia a *La Pell de Brau* l'anhel Iberista del poeta Joan Maragall clarament expressat a *l'Oda a Espanya* de 1898 –amb el seu final ben conegut: "Adéu Espanya"– i ben explícit en el títol del poema *Himne Ibèric* que Maragall mateix publicà el 1906.

La idea iberista de Maragall, Espriu i d'altres era una doctrina política basada en el "Pactisme" que anava més enllà del significat literal que expressen els mots "pacte", "negociació" o "transacció". El "Pactisme" fou una filosofia política pràctica basada en una concepció del món polític peculiar

del poble de Catalunya al llarg de la història. L'Iberisme del Pactisme català reclamava una estructura d'Estat polític que fes possible i consolidés una germanor entre tots els pobles i nacions de la Península Ibèrica, no només amb Espanya i menys encara exclusivament amb la nació castellana. El president Francesc Macià va proclamar el 14 d'abril de 1931 la República Catalana a tall d'"Estat Català integrat en la Federació de Repúbliques Ibèriques".

En la base del profund desacord entre els polítics i intel·lectuals castellans i els seus homòlegs catalans en relació a un model d'Estat polític, hi ha la incomprensió del "pactisme català" i una manera de pensar Espanya allunyada dels fets històrics reals, ancorada en castellaneres pretensions imperials, malgrat les derrotes, i farcida de tòpics sobre la suposada veritable cultura espanyola. El llibre d'Ortega y Gasset *La España invertebrada*, publicat l'any 1922 i al qual feia referència Espriu, és un model perfecte d'aquesta incapacitat de pensar Espanya tal com la pensaven, dibuixaven i proposaven molts intel·lectuals i polítics catalans que, com he dit, basaven les seves anàlisis i propostes en el pactisme democràtic entre les nacions de la Península.

Avui dia, ben bé que ho sabem, l'accent en el discurs intel·lectual i polític s'ha desplaçat vers la proposta d'un Estat català membre de la Unió Europea, en sintonia amb els anhels d'un bon gruix de la població catalana.

CÈSAR MARTINELL I LA TÈCNICA CONSTRUCTIVA DELS CELLERS

Antoni Paricio Casademunt

(Resum de la conferència impartida a la biblioteca el dia 3-11-2023)

Citar Cèsar Martinell, tant és que sigui en sentit humà o com a professional de l'arquitectura, implica, entre d'altres coses, remetre'ns a Antoni Gaudí, senzillament perquè Martinell s'hi sentia unit per ideologia, religiositat i "devoció" professional, cosa que explica, a més, que el tractés com "el mestre"...de Reus.

Des de l'òptica arquitectònica i, més concretament, des del seu vessant més tècnic, Gaudí va innovar en aquest art en el sentit d'assajar una alternativa a l'arc de mig punt i al de punta d'ametlla del gòtic, ja que tant en un com a l'altre, no coincidí l'estètica amb la mecànica resistent, és a dir, que les "qüestions de gust" s'havien imposat històricament a les raons tècniques en el sentit que la línia d'esforços no coincidí en cap dels dos amb el seu traçat geomètric.

És per això que Antoni Gaudí assaja arcs de catenària, és a dir, l'arc que es forma deixant una cadena o cordill penjant entre dos punts (Fig. 1). Aquesta curvatura considera que és estable i "equilibrada" i, si això es així, girant aquest arc 180° (Fig. 2), també serà equilibrat en el sentit que tot el seu gruix resistent treballarà homogèniament, i no com els arcs històrics citats anteriorment.

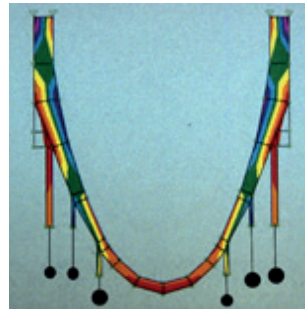

Figura 1. Càlcul del Catedràtic Ramon Sastre, de la catenària del celler de Sant Cugat. Posteriorment, afegits de Pau Molina per simular els pesos en forma de tirant.

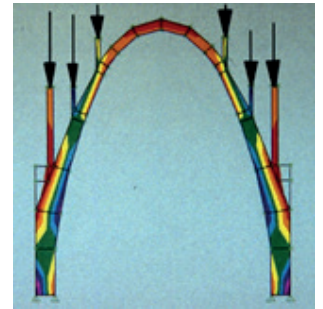

Figura 2. Imatge anterior girada 180° on en aquest cas, es simulen les càrregues de la coberta a la catenària.

Uns segles abans, però, el científic Robert Hooke, (1635-1703) ja havia arribat a aquesta conclusió que, tanmateix, no s'havia aplicat mai a l'art de l'arquitectura. En canvi, Gaudí sí que l'aplica, primer a les portalades del Palau Güell i, posteriorment, en sentit volumètric a la cripta Güell i, sobretot, a la Sagrada Família.

Tota aquesta teoria, i la seva aplicació pràctica, sedueix Cèsar Martinell, el qual projectarà posteriorment tot un reguitzell de cellers amb un envoltat que se sustenta inicialment sobre encavallades de fusta i posteriorment sobre arcs de catenària. Des del punt de vista arquitectònic, però, aquests arcs se'ls coneix com a "parabòlics" ja que són de geometria molt similar, malgrat que tenen petites diferències.

Dintre de la diversitat de propostes de Martinell, hi ha un edifici amb molta qualitat arquitectònica: es tracta del celler de Gandesa (Fig. 3). En la maqueta d'aquest edifici, podem observar una riquesa de volums exteriors que també es reflecteixen a

Maqueta del Celler de Gandesa. Taller de maquetes de l'ETSAV. UPC

l'interior. Volums, definits pels elements estructurals que suporten l'edifici, tals com els arcs parabòlics (ara ja els direm així) i les voltes de maó de pla.

Un altre edifici "singular" és el de Pinell de Brai, que Martinell representa magníficament a la perspectiva de la figura 4, on es poden observar els arcs parabòlics amb els ronyons alleugerits i disposats en seqüència segons la lògica del gòtic català.

Figura 4 Perspectiva de César Martinell del Celler de Pinell de Brai. AHCOAC

Entre els arcs, es disposen les tines suportades també per voltes de maons de pla.

Des del vessant de la crítica arquitectònica, cal fer esment de dues consideracions importants. Es tracta de desmitificar qüestions que els textos tradicionals han atribuït a una altra lògica. Són aquests:

- Els arcs parabòlics que Martinell empra en la seva evolució dels espais interiors no són fruit d'un disseny inicial, sinó conseqüència de l'encariment de la fusta, cosa que va fer que aquests arcs que diem substituïssin les encavallades previstes inicialment. (afirmació del mateix Martinell)
- Els magnífics espais resultants de l'aplicació dels arcs parabòlics no són conseqüència d'un disseny inicial, sinó de la reinterpretació de les catenàries de Gaudí que garatien un equilibri nou fora del context històric anterior. En definitiva, que la raó tècnica és la causa de la seva geometria, i no pas la raó estètica o de disseny.

La història ens proporciona sorpreses segons altres lògiques de com ha estat explicada tradicionalment. No hi ha tanta creativitat artística com se'ns indica de vegades, sinó que les coses poden ser producte d'un seguit d'aspectes imprevistos. Malgrat tot, el patrimoni agrari que ha quedat és fruit de la nostra admiració i només cal posar-hi seny per conservar-lo com a testimoni per a les properes generacions.

LA LLENGUA DE CASTELLA

Martí Tomàs Alzina

"S'ha de fer independentisme català en altres llengües. En llengua castellana, per exemple, que és també una llengua catalana, parlada i materna d'una bona part de catalans!". Paraules textuales de **Joan Tardà** dites al programa "Cafè d'Idees" de TVE el passat 19 de setembre. **Joan Tardà**, d'ER, que actualment no ostenta cap càrrec públic, però que déu n'hi do dels anys i panys que ha ocupat cadira pública. I això que he de reconèixer que m'havia caigut bé, el personatge. Fins i tot vam ser col·legues com a professors de llengua catalana i literatura. Però ja veus com van les coses. Quan el vaig sentir en aquest programa de televisió esmentat, no sé ben bé per què, però em va fer pensar en *L'Home Que Es Va Perdre*, la novel·la de **Francesc Trabal**, i en el seu protagonista, **Lluís Frederic Picàbia** que, efectivament, no tan sols ho perdé tot sinó que acabà perdent-se fins i tot ell mateix. Hi ha com una voluntat de perdre's i de fer que tots plegats ens perdem, de tant ofegar la llengua nostra. ¿De veritat que hem de pensar i acceptar que tots aquests, i aquestes, que fa anys i anys que viuen aquí entre nosaltres i no els dona la gana de fer servir la llengua són també catalans? I ja sé que la vida és plena de dubtes. I justament d'això, no n'hi ha cap, de dubte. Ara: del que no hi ha cap dubte tampoc és que, tal com el nom que té ho demostra, el castellà és la llengua de Castella, i no pas de Catalunya. Vull dir que el castellà no és cap llengua catalana. A Catalunya n'hi ha dues, de llengües pròpies: el català i l'aranès (o gascó, o occità, o fins i tot provençal, com vulguem). El castellà és una llengua que es parla -massa i tot- a Catalunya per causes invasives, la primera de les quals va ser culpa nostra en atorgar la Corona a un Trastàmara arran del Compromís de Casp d'aquell any 1412. Però després vingueren els Borbons (que continuen essent-hi) amb aquell Decret de Nova Planta (1716), encara ara no derogat, que prohibí de manera taxativa l'ús del català en tots els àmbits públics. I el franquisme a hores d'ara encara vivent en tants i tants àmbits de l'anomenat unionisme. I la invasió de gent de fora sense cap esperit d'integració al país que som i que els dona feina i tantes altres coses. Ho saben perfectament que si perdem la llengua ho perdem tot. Segur que també aquest personatge que m'ha fet pensar en *L'Home Que Es Va Perdre*, ho sap.

Ah! I aquest passat 7 d'octubre, al Vaticà, quan el **cardenal Omella**, bisbe de Barcelona, que no és el nostre bisbat, però això ara tant és, gosà dir al Sant Pare que la benedicció a la **Mare de Déu de Montserrat** no havia de ser en català sinó en

castellà! I això davant dels altres bisbes de Catalunya, de l'abat del Monestir i de 800 pelegrins! He de confessar, en aquest sentit, que vaig tenir el consol de pensar que la **Moreneta** no va arribar a entendre les paraules del **Papa Francesc**: *Dios de ternura y misericordia...*

26 d'octubre, avui. El dia que el **TSJC** obliga l'escola **Turó del Drac**, de Canet, a impartir en castellà una segona matèria troncal! I bé, ja sabem que els jutges espanyols fan de polítics, però ara ens podem també adonar de la seva vocació de pedagogs! Imposen llengües i no respecten les lleis existents. I el *Govern* nostre no fa res. Bé, dic Govern per dir alguna cosa, ja m'enteneu! Un Governet, de fet, que accepta que ens enviïn, d'un total sembla que de sis mil, dos mil immigrants més d'aquests que arriben amb *cayuco* a l'illa d'**El Hierro**, a les Canàries, potser fins i tot sense papers, que haurem d'acollir perquè és clar: som terra d'acollida. Una terra d'acollida que no fa res perquè tota aquesta gent tinguin l'obligació d'aprendre la llengua i d'integrar-se al país, treballant i pagant impostos. No, no, què va! Tot de franc i regalat. Per cert, **Euskadi** en rep només trenta-sis d'aquests sis mil. I així aquest país nostre es va fonent, diluint, extingint enfront d'aquesta mena de genocidi imposat sense que ningú hi faci res. Ni tan sols muntant el departament de **Política Lingüística** que tanta falta ens fa. En fi.

Em plau, finalment, d'esmentar en aquest sentit les paraules del filòleg **Jordi Badia** (Callús, 1963) que planteja una qüestió a tota aquesta gent que pateixen perquè el català perilla, però que tant els fa que s'ompli d'estrangerismes: ¿Què volem transmetre als nostres fills i descendents: un català vigorós o un català ple de renúncies? ¿Un català viu -encara viu- o un català de transició cap al castellà-espanyol i, per tant, cap a la desaparició nostra com a país i nació? Pensem-hi, si us plau, pensem-hi. I pensem també, i recordem, la lingüista **Carme Junyent**, que ens deixà de manera prematura aquest passat 3 de setembre sense ni el més mínim condol públic d'aquesta **Verge** que tenim com a consellera d'**Igualtat i Feminismes**. Obra immensa la seva, tant com a professora de diverses Universitats com d'escriptora i directora que fou del **Grup d'Estudi de Llengües Amençades**. El seu últim article, *Morir-se en català*, és una cosa del tot sublim. ACS.

I és que realment les coses no començaran a anar bé i amb normalitat fins que no arribi el moment que, a escoles i instituts, el castellà no s'hi ensenyi sinó com a llengua estrangera. Tal com es fa ara amb l'anglès, el francès, l'italià, l'alemany... És a dir, fins que les úniques llengües oficials del país siguin, efectivament, el català i l'aranès. I també fins que deixem de canviar de llengua a la mínima

que algú se'ns adreci en castellà. ¿Per què encara hi ha tanta i tanta gent que ho fa? I no es tracta pas d'anorrear les altres llengües -se'n parlen moltes a Catalunya-, al contrari. Millor com més llengües sapiguem i siguem capaços de fer servir i de parlar, de llegir i d'escriure. Però és del tot urgent que ens traguem del damunt aquesta mena de submissió lingüística que patim. Submissió mental i inconscient, sí, però submissió al cap i a la fi. Insisteixo: el castellà, tal com de manera ben clara el seu nom indica, és la llengua de Castella!

I, si us plau, quan felicitem algú per la raó que sigui, deixem de dir ***Felicitats**, castellanisme flagrant tot i que també TV3 el faci servir. Tenim **Enhorabona, Per molts anys, Felicitat onomàstica, Et felicito...** Vull dir que no degradem més la llengua, no l'acostem tant al castellà que com més va més es va convertint en llengua franca gràcies a la incompareixença de les institucions a l'hora de protegir i enaltir la pròpia del país. Sense llengua ens quedem sense definició i, per tant, sense país i sense res. Perquè, ¿de què coi ens serviria aleshores continuar maldant per la **Independència?**

Bon Nadal!
I adéu-siau...

ASSEMBLEA GENERAL ORDINÀRIA de socis i sòcies 2024

Diumenge, 28 de gener de 2024
2/4 de 12 del migdia – Sala d'actes

La participació dels socis i sòcies és necessària per el bon funcionament.
Us demanem la vostra participació per, mitjançant el debat,
orientar i conduir el futur de l'Ateneu

HABITARENYS

administració de finques
i serveis immobiliaris

Joan de Pons

Rial Sa Clavella, 24 baixos 2ª. 08350 Arenys de Mar
Tel./fax 93 795 86 82. e-mail: info@habitarenys.com
www.habitarenys.com

LLAMINERA WELLINGTON

M. Carme Puig i Juncà

La llaminera Wellington és un tall de carn embolicat amb pasta de full. És una recepta d'origen anglosaxó i era el plat preferit de Winston Churchill.

L'origen del plat no és del tot clar, però diuen que el nom prové del duc de Wellington ja que era el que més li agradava menjar i el demanava sempre allí on anava. Aquest plat, per la presència que té i per la seva elaboració, pot ser perfectament un plat de festa. Endavant amb la recepta!

INGREDIENTS:

Una llaminera de porc
2 escalunyes
10-12 tires de bacó fumat
100 g de foie-gras
100 g de xampinyons
1 làmina de pasta de full
1 ou
Margarina
Oli, sal i pebre

ELABORACIÓ:

Salpebreu la carn, i rossegeu-la bé amb oli calent. Retireu-la del foc i guardeu-la embolicada amb paper de forn primer i, després, amb paper d'alumini perquè deixi anar el suc.

Mentrestant, piqueu els xampinyons i les escalunyes a trossos ben petits, salpebreu-ho i passeu-ho per la paella amb molt poc oli; afegiu-hi el foie-gras i guardeu aquesta pasta.

Estireu, ben estirada, la làmina de pasta de full. Unteu-la amb una mica de margarina. A sobre el full, poseu-hi les làmines de bacó fumat, després la pasta reservada i per últim la llaminera. Després, aneu embolicant-ho amb la pasta de full, tot estirant-la. Tanqueu-la bé, feu-hi unes marques a sobre i decoreu l'exterior del full amb les tires sobrants, formant un enreixat. Pinteu-ho amb ou batut i enforneu-ho 20' a 200°. Si cal, tapeu-ho amb paper d'alumini perquè no es cremi. Deixeu-ho reposar 5-10' abans de servir-ho.

Nota.- Es pot acompanyar amb una compota de poma o de panses, prunes, pinyons...
Si es vol, es pot fer amb filet de vedella en comptes de llaminera de porc.

Dra. M. Montanyà

centre odontològic llavaneres

"El teu somriure és la nostra raó de ser"

937 926 018 30

- Odontologia mínimament invasiva
- Odontologia preventiva
- Odontologia conservadora
- Endodòncia Pròtesis
- Periodòncia Estètica dental
- Ortodòncia Odontopediatria
- Cirurgia oral
- Implantologia Sedació conscient
- Radiologia digital

T. 937 926 018 603 766 391
urb. l'amellareda, camí de la masia, 7 | llavaneres
info@dental-llavaneres.com | www.dental-llavaneres.com
Obert als migdies i dissabtes al matí

col·laborem amb:

Assistència Sanitària FIATC MAPFRE SALUD agrupació mèdica

invisalign®

BAR L'ATENEU

Esmorzars, vermuts tradicionals, plats del dia, tapes...

c/Anselm clavé, 22 - ARENYS DE MAR
pepsole71@gmail.com T.93 428 60 35